

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за доцент по право, професионално направление 3.6 обявен от СУ "Св. Климент Охридски" (СУ) в Държавен вестник бр.80 от 14.10.2011г. с единствен кандидат Евелина Димитрова Стоева-Димитрова

Рецензент: доц. д-р Сашо Георгиев Пенев

1. Академично развитие, преподавателска дейност, творческа активност на кандидата.

Евелина Димитрова постъпва в Юридически факултет при СУ "Св. Кл. Охридски" през 1995г. като асистент в катедрата по „Административноправни науки“. През 1997г. става старши, а през 2004г. главен асистент. От постъпването си до сега води семинарни занятия на студентите от III курс по финансово право и V курс по данъчно право. Натрупаният практически опит като главен данъчен експерт в Министерството на финансите „Главна данъчна дирекция“ през 1991-1994г. ѝ дава възможност да съчетае практическата подготовка с теоретичното излагане на материята пред студентите. Възлагани са ѝ отделни лекции. Придобива образователната и научна степен доктор по научната специалност 05.05.12 - Финансово и данъчно право с Диплом №28950/8.04.2004г. на Висшата атестационна комисия. Чете лекциите по финансово право през учебната 2008/2009г. във Филосовски факултет на СУ, а през 2011/2012г. води лекционния курс по Финансово право на студентите от ЮФ задочна форма на обучение. През периода 2008-2011г. води лекции на английски език по българско данъчно право в дисциплината българско, международно и европейски данъчно право в Стопански факултет на СУ "Св. Кл. Охридски" в магистърската програма „Финансов менаджмънт“. Понастоящем чете лекциите по данъчно право и финансово право в магистърските програми на Стопански факултет. Като

преподавател кандидатът е бил ръководител на разработване на магистърски тези на двама студенти, рецензент на дипломна работа на специализант, участва в изпити и комисии за изпити. Познавам преподавателската дейност на Евелина Димитрова и смятам, че тя се утвърди като безупречен специалист, ерудиран и възискателен преподавател. Възлаганите ѝ от катедрата по „Административноправни науки“ задачи са изпълнявани точно и с усърдие.

Въпреки натоварената преподавателска дейност кандидатката участва в редица научни изследвания и научни изяви в страни от Европейския съюз и в България. През 1995г. участва в заседание на данъчната комисия към Съвета по повод хармонизиране на българската данъчна система с общата система на ДДС. Тя е ценен лектор на практически семинари с участие на практикуващи юристи по проблемите на правната уредба на данъка върху добавената стойност.

Кандидатът е автор на 21 научни публикации, от които две монографии, пет учебни помагала, 12 статии и един коментар. Творческата активност е свързана основно с материята на косвените данъци. Учебните помагала по финансово право, в които авторът участва в съавторство са актуални и понастоящем. В учебните помагала по основи на правото за средните училища, разработените от кандидата части се отличават с ясна методология, която позволява да се осмислят основни правни институти в тази степен на образование. Статиите и монографиите са свързани с правния режим на данъка върху добавената стойност, който е изследван от кандидата в историческото му развитие - от приемането на първия Закон за данък върху добавената стойност, етапите на хармонизация на правната уредба с правото на ЕС и конкретните изменения. Авторът участва и в разработването на полезни за стопанските субекти практически коментари - „Практически наръчник на ООД“. РААБЕ България. Раздел 3.1.2. Облагане с данък върху добавената стойност, преиздаван ежегодно от 2003 до 2007г. Данъкът върху добавената стойност е с основно значение за приходите в бюджета и преобладаващата съдебна практика е именно по правната му уредба. Кандидатът се утвърди като водещ специалист в тази материя, а научните му съчинения допринесоха за теоретичното изясняване на правните

институти и за критичното осмисляне на практиката по прилагането на законодателството.

2. Приносни моменти на научните трудове, представени от автора за рецензиране в конкурса.

2.1. Кандидатът участва в конкурса с монографичния труд „Сравнителноправни аспекти на облагането с данък върху обавената стойност“ Просвета, София, 2011, в обем на 287 страници. Този труд е продължение на дисертационния труд „Правен режим на данъка върху добавената стойност“, Просвета, София, 2010г. В представената монография се обсъжда правният режим на ДДС от гледна точка на хармонизацията на българската правна уредба с актовете на правото на Европейския съюз. Динамиката на правната уредба във вторичното право на ЕС изисква самостоятелно научно изследване и очертава самостоятелна проблематика. Това е първото монографично изследване в българската правна литература след приемането на Директива 2006/112/ЕО на Съвета, която се прилага от приемането на Република България за член на ЕС и след приемането на Лисабонския договор, чиято актуалността и приносни моменти се определят именно от този факт. Авторът в сравнителноправен план въз основа на развиващите се политически и икономически интеграционни процеси извежда основните характеристики на хармонизацията на косвените данъци, като се очертава и принципните различия с хармонизацията на преките данъци. Следва да се отбележи, че в тази област на данъчно облагане е постигната висока степен а хармонизация чрез уредбата на субектите на облагане, облагаеми и освободени доставки, данъчна основа и предпоставки за ползване на данъчен кредит, като се отчитат различията в данъчните ставки. Научно аргументирано авторът извежда понятиятието за Обща система на ДДС в Европейския съюз, което е и принос в българската правна литература. Транспонирането на актовете на ЕС в българската, а и във всяка правна система не е безпроблемно. Самото изследване на източниците на правото на ЕС, приложими спрямо косвените данъци, включително и практиката на СЕС изисква прилагането на нормативния, формално-логическия, историческия и системния методи на правни изследвания, които авторът успешно прилага. Ето защо очертаването на степента на съответствие на

националната правна уредба с правото на ЕС е само по себе си принос в правната теория със значително въздействие върху практиката по правоприлагане. Изследването на новите понятия „вътрешнообщностна доставка“, „вътрешнообщностно придобиване“, „тристранна операция“, „дистанционна продажба“, специфичният механизъм на облагане при „обърнатото начисляване на данъка“ очертава характеристиката на нови правни институти наложили се с оглед членството в ЕС. В труда обстойно е обсъдена богатата практика на Съда на Европейския съюз по уредбата на данъка върху добената стойност. Практиката на съда е източник на правото, а теоретичният ѝ анализ с цел извеждането на приложимите принципи изисква задълбочена научна и практическа подготовка, каквато кандидатът доказва, че притежава. Обсъдени са над 120 решения, а са класифицирани над 500 решения по казуси, по отделни разпоредби на Шеста директива. Това според мен е сериозен практикоприложен принос на съдържанието на монографията. Смятам, че монографичният труд се приема с изключителен интерес от практикуващите юристи, защото въз основа на съдържащите се в него теоретични изводи и цитирана литература, той служи като основен ориентир за правоприлагането.

2.2. Студията „Европейска данъчна интеграция“, С. 2011, с обем 80 страници.

В студията се изследва данъчната политика на ЕС и етапите на нейното развитие. Приносен хараткер в студията има анализът на влиянието на правото на ЕС в исторически аспект върху правната уредба на специална материя каквато са данъците. Авторът очертава целите на европейската данъчна интеграция, като специално в областта на облагането с ДДС се извежда според мен обоснования извод, че в тази област се стига почти до унифициране. Приемливо е и да се говори за две самостоятелни области в данъчната политика на ЕС, от гледна точка на поставяните цели, степента на хармонизация и на правнотехническите способности, а именно тази на косвените данъци и преките данъци.

2.3. Книга “Обща система на ДДС в ЕС – сборник нормативни актове“, съставителство и предговор, С. Просвета, 2011, с обем 325 страници.

Сборникът съдържа освен нормативните актове от вторичното право на ЕС относими към правната уредба на данъка върху добавената стойност, така и актуални решения на Съда на Европейския съюз по тази материя. Смятам, че такъв сборник е необходим за практикуващите юристи. В предговора към сборника авторът очертава целите и принципите на общата система на ДДС, като ги подкрепя с примери от съдебната практика. Така предговорът съдържа основните принципи въз основа, на които следва да се тълкуват съдържащите се в него нормативни актове.

2.4. Научни статии

Приложенията от автора научни статии могат да се разделят на две групи-по ЗДДС (отм.) и по действащия ЗДДС.

В статията „Начисляване на данъка върху добавената стойност“, публикувана в сп. „Съвременно право“, кн. 2/2003 г., се подлагат на критичен анализ практическите аспекти, свързани с начисляването на ДДС при доставки на стоки и услуги и внос при действието на ЗДДС (отм.) Обсъдени са и специалните режими на начисляване на ДДС в следствие на измененията на закона. Основателно се възразява срещу становищата за връзката на начисляването на данъка с правото на данъчен кредит, като се отграничават елементите на фактическия състав. Анализирани са и са обсъдени правните характеристики на документите, свързани с декларирането и отчитането на ДДС. Втората статия „Право на приспадане на данъчен кредит“, ИДЕС, кн.2, 2004г. е относно основният елемент от механизма на ДДС, а именно на правото на приспадане на данъчен кредит. Като се имат предвид практическите трудности през този период в практиката относно признаването на правото на данъчен кредит, то теоретичното изясняване на предпоставките за това право има важна практическа насоченост. Споровете относно реквизитите на данъчната фактура по късно бяха преодоляни с тълкувателната практика на ВАС.

Втората група статии: „Тристранна операция“ и „дистанционна продажба на стоки“ като специален ред на облагане с данък върху добавената стойност на доставка на стоки, свързани с вътрешнообщностната търговия на територията на Европейския съюз“, сп. De jure, кн.1,2011; "Данъчното облагане като общностна политика." Сп.

De jure, кн.2, 2011; „Обърнатото начисляване на ДДС, като концепция и специфичен механизъм на облагане“. Сп. Съвременно право, кн.3,2011, са самостоятелни научни изследвания, публикувани в авторитетни научни издания. Тяхното съдържание, е част от монографичното изследване, с което авторът участва в конкурса. Въпреки това те дават в синтезиран вид научно познание за основните характеристики на тези специфични правни институти в режима на ДДС, което е полезно за практиката.

Обобщено въз основа на представените от кандидата научни публикации за участие в конкурса и цялостната му творческа дейност може да се направят следните изводи. Кандидатът притежа висока теоретичната правна подготовка. Той познава и практически прилага основните научни методи на правната наука. Изследванията му са актуални и макар насочени към определена правна материя, те се открояват именно поради това със задълбочен и детайлен анализ на правните институти.

3. Заключение

Смятам, че са налице законовите предпоставки по чл.24, ал.1 от Закона за развитието на академичния състав в Република България кандидатът да бъде предложен и избран за доцент по професионално направление „право“ - 3.6. в СУ „Св. Кл. Охридски“ и предлагам на научното жури да гласува положително.

20.02.2012г.

Доц. д-р Сашо Пенев

